EU:n 2040 ilmastotavoitteen asettaminen: Valtioneuvoston selvitys ennakkovaikuttamisesta, E 49/2023 vp
Eduskunnan ympäristövaliokunnan kuuleminen 1.12.2023

Euroopan komissio on antamassa alkuvuonna EU:n 2040 ilmastotavoitteen asettamisesta tiedonannon ja vaikutusarvion, jotka sisältävät muutaman päästövähennysskenaarion. EU:n 2040 ilmastotavoitteesta päättäminen tapahtuu myöhemmin ilmeisesti uuden komission aloitettua ensin toimintansa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on sitoutunut kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja näkee, että se voidaan toteuttaa yritysten kilpailukyky säilyttäen ja sitä jopa parantaen. Vihreässä siirtymässä on merkittävää kasvupotentiaalia ja uusia vientimahdollisuuksia suomalaisille yrityksille.

EK kiittää mahdollisuudesta kommentoida E-kirjettä Suomen ennakkovaikuttamisesta EU:n 2040-ilmastotavoitteeseen ja energia- ja ilmastolainsäädännön rakenteeseen.

EK pitää Suomen kantaa hyvin valmisteltuna ja perusteltuna. EK on samaa mieltä siitä, että EU:n 2040 ilmastotavoitteen taso on yhdenmukainen EU:n 2050-ilmastoneutraaliuden saavuttamisen kanssa. Lisäksi tavoitteen tulee olla linjassa Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden kanssa ja perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon.

EK korostaa, että **päästöjä tulee vähentää kustannustehokkaasti, markkinaehtoisesti, teknologianeutraalisti ja ennakoitavasti** kaikilla aloilla, ja on hyvä, että nämä periaatteet ovat Suomen kannassa voimakkaasti mukana. Kilpailukyvystä ja hiilivuotoriskin minimoinnista on huolehdittava nykyistä paremmin lainsäädäntöä uudistettaessa kaudelle 2030-2040.

On hyvä, että Suomi kannassaan korostaa, että EU:n 2040 ilmastotavoitteen lisäksi on tarkasteltava EU:n nykyisen energia- ja ilmastolainsäädännön rakenteen tarkoituksenmukaisuutta ja toimivuutta sekä mietittävä erilaisia vaihtoehtoja. EK katsoo, EU:ssa tulisi jatkossakin asettaa vuodelle 2040 sitova kasvihuonekaasupäästöjen nettovähennystavoite rinnakkaisten nielu- ja päästövähennystavoitteiden sijaan. **Ilmastotavoite pitäisi asettaa vähintäänkin lineaariselle polulle vuodesta 2030 vuoteen 2050 ja se voisi olla suurempikin riippuen vaikutusarvioista ja valitun energia- ja ilmastolainsäädäntörakenteen toimivuudesta.**

EK on samaa mieltä Suomen kannan kanssa, että **päästökaupan tulee pysyä EU:n ilmastopolitiikan keskiössä** myös jatkossa, sillä päästökauppa mahdollistaa päästöjen vähentämisen mahdollisimman kustannustehokkaasti

ja ennakoitavasti koko EU:n alueella. Päästökauppojen (nykyinen ja tuleva uusi päästökauppa polttoainejakelijoille) päästöoikeuksien määrä menee nollaan vuoden 2040 tienoilla, joten tähän on varauduttava hyvissä ajoin kaudella 2030–2040.

EK pitää tärkeänä, että EU-sääntely mahdollistaa **kaikkien uusien ilmastoteknologioiden kehityksen ja käyttöönoton.** Suomen kannalta tällaisia keinoja ovat esimerkiksi tekninen hiilensidonta ja nielut ja eli hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja uudelleenkäyttö. Suomen kannan tapaan EK katsoo, että päästövähennysten lisäksi on tärkeää luoda riittäviä EU-tason kannustimia hiilinielujen aikaansaamien poistumien kasvattamiseksi sekä teknisten nielujen käyttöönoton vauhdittamiseksi. EK pitää myös arvokkaana, että Suomi kannassaan näkee tärkeänä tarkastella kannusteita ja laskentasääntöjä, joilla voidaan edistää erityisesti bioperäisen hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia.

EK myös huomauttaa, että vihreä siirtymä moninkertaistaa puhtaan sähkön käytön. Siksi **EU:n energiankulutuksen vähennystavoite tulee kohdistaa vain fossiiliseen energiaan tai tavoite tulee muuntaa energiatehokkuutta edistämään**. Tämä on Suomen kannassa hyvin huomioitu. EK huomauttaa lisäksi, että Suomen vapaaehtoisista energiatehokkuussopimuksista on saatu erinomaisia tuloksia jo yli 20 vuoden ajan ja EU:n on sallittava niiden jatko vuoden 2030 jälkeenkin.

On hyvä, että Suomen kannassa todetaan, että 2030 jälkeisen lainsäädäntörakenteen tulisi mahdollistaa myös **vapaaehtoisten hiilivähenemä- ja hiilensidontamarkkinoiden läpinäkyvän toiminnan**. Lainsäädäntöä olisi tärkeä kehittää niin, että se mahdollistaisi vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden syntymisen.

Suomen kantaan on EK:n näkemyksen mukaan hyvin kirjattu **meri- ja lentoliikenteessä kansainvälisten sopimusten ja toimien ensisijaisuus** sekä kaksinkertaisen taakan välttäminen EU:n toimissa.

Suomen kannan tapaan EK katsoo, että EU:n tulee jatkaa aktiivisesti yhteistyötä erityisesti G20-maiden kanssa Pariisin sopimuksen toimeenpanon tehostamiseksi ja riittävän kunnianhimoisten globaalien päästövähennysten varmistamiseksi.

Lopuksi EK huomauttaa, että yhteiskunnan sähköistäminen on välttämätöntä fossiilienergiasta eroon pääsemiseksi. Siksi **ydinvoimaa on kohdeltava uusiutuvan energian rinnalla yhtenä vähäpäästöisenä energiamuotona**, ja tämän näkökulman lisääminen Suomen kantaan olisi arvokasta.